

İslam Tarihinde Gençler

Gençlik, çocukluk ve yaşlılık arasındaki bir dönemdir. Bu dönem insanın sorumluluk sahibi yani mükellef olmasından kırk yaşına kadar ki ömrüdür. Allah Teâlâ şöyle buyurur: “Sizi güçsüz yaratan, sonra güçsüzlüğün ardından kuvvet veren ve sonra kuvvetin ardından güçsüzlük ve ihtiyarlık veren, Allah'tır. O, dilediğini yaratır. O, hakkıyla bilendir, üstün kudret sahibidir.”¹

İşte buradaki güçlü tabir edilen kısım fütüvvet halidir ve kişi bu halde “Genç” diye tabir edilir. Gençliğin/yetişkinliğin ilk dönemi olan çocukluk sonrası dönem çok önemlidir. Bu dönemde her genç kız ve erkeğin yapacağı hayırlı işler, atacağı adımlar, arkadaş seçimi, iyilik/kötülük tercihi gibi meseleler bütün manevi hayatını etkiler. Dolayısıyla bu dönemi gençlerimizin dikkatli, kararlı ve şuurlu geçirmesi gerekir.

Hepimizin bildiği bir hakikati hatırlamakta fayda var: Üstünlük yaşla değil, sahip olunan fazilet ve takva ile olur. Tabii ki genç insan da takva ve edeb sahibi olabilir. "Edeb" kişinin "süsü" değildir. Kelime anlamı gibi kişinin "temeli" demektir. Dolayısıyla bir erkeğin de kadının da kişilik temeli edeb ile olur.

Genç sürekli diri ve karardır. Toplumun kilit taşıdır. Efendimiz (s.a.v) ihtiyarlık gelmeden gençliğin kıymetinin bilinmesi gerektiğini buyurur. Peki, gençliğin kıymeti nasıl bilinir?

Hz. Peygamber (s.a.v) buyurmuştur ki: **“Bir genç ilim ve ibadet içinde yetişir, olgunlaşırsa, Allah Teâlâ kıyamet günü ona yetmiş iki siddikin sevabı kadar sevap verir.”**²

Efendimiz (s.a.v) başka bir hadis-i şerifte ise: **“Gençlik yıllarında Allah’a kulluk yapanın, ihtiyarlık zamanlarında kulluk yapmaya başlayana üstünlüğü, peygamberlerin insanlara olan üstünlüğü gibidir. (o derece faziletlidir)”**

Allah, ibadet eden genç ile meleklerine övünür

Allah Teâlâ bir hadis-i kutside: **“Kaza ve hükmüme inanan, Kitabın (Kur’an-ı Kerim) hüküm ve tavsiyelerine boyun eğen, verdiğim rızıkla kanaat eden, şehvani arzularını benim rızam için terk eden genç bir mümin, katımda bir kısım meleklerimin derecesindedir.”** buyurarak gençlikte yapılan kulluğun önemini biz insanlara bildirmiştir.

¹ Rum, 54

² Taberânî - Kebir

Efendimiz (s.a.v) Allah Teâlâ'nın ibadet eden genç ile meleklerine övünüp **“Bakınız benim kuluma, kendi şehvet (ve nefsani heveslerini) benim için terk etmiştir”** buyurduğunu haber verir. Rabbimizin meleklerine karşı övündüğü ibadet eden genç, yeni bir hayat coşkusu elde eder.

Gençlikte yapılan ibadetler Hak katında daha sevimlidir

Bilinçli bir genç dışarda, okulda, telefonda, sanal âlemde, yüzünü döndüğü birçok yerde yanlışların ve dünya lezzetlerinin kendisini cezbe etmeye çalıştığı bir dönemde bir savaşçı gibi dimdik durur ve olumsuzluklara “hayır” demesini bilir. Ahiret yolcusu olduğunu unutmaz. Hayatının baharında kulluğunun farkına varır.

Genç birinin nefesine direnmesi, taat ve ibadete yönelmesi ihtiyar kimseye nazaran daha zor olduğundan dolayıdır ki yapacağı güzel ameller de Cenab-ı Hak katında daha makbul görülmüştür. O yüzden hadis-i şerifte; **“Gençliğini Allah Teâlâ'ya ibadetle geçiren kişinin, yaşlandıktan sonra ibadet etmeye başlayan kimse karşısındaki üstünlüğü, peygamberlerin diğer insanlara olan üstünlüğü gibidir.”**³ buyrulmuştur.

Gençlikte en güzel iş: Tövbeye yönelmek

Resûl-i Ekrem Efendimiz (s.a.v) bir gencin günahlarının farkına varmasının ve bu sebeple tövbe etmesinin Allah katında çok daha değerli olacağını, **“Allah tövbe eden genci sever”** ve **“Tövbe güzeldir ancak gençlerde olursa daha da güzeldir.”** hadisleriyle beyan etmiştir.

Şeytan; **“Daha gençsin sonra tövbe edersin, Allah merhamet eder.”** diyerek bizi oylar ve tövbemizi geciktirir. Bu geciktirmeler uzadıkça kalbimiz günaha alışır ve tövbe etmek artık aklımızın ucundan bile geçmez olur. Sonra günahlar küçümsenmeye, sayılmamaya başlar. Şeytan işte yapamıyorsun tövbeni tutamıyorsun, sen gençliğini yaşa hizmetine ve ibadetine ara ver sonra düzeltirsin kendini diye vesveselere devam eder. Aslında insan kendini kulluk ve samimiyetle Allah'a yaklaştırır.

Hâlbuki **Allah Resulü Efendimiz (s.a.v.)**, sürçerek günah çukuruna düşenlerin tekrar dengelerini bulup yollarına devam etmelerini temin için şöyle buyurmuştur:

³ Suyûtî, Câmiu's-Sağır

“İnsanlar mutlaka hata yaparlar. Ancak hata yapanların hepsi de şerli insan değildir! Hata yapanların da hayırlısı vardır...”

“Kimdir hata yapanların hayırlısı ya Resûlullah?” diye soranlara ise: “Hatalarından sonra tövbe ederek aynı azim ve aşkla yollarına devam edenler!..” buyurmuştur.

Ataullah İskenderî (k.s) hataya düşen kişiyi atlı askere yani süvariye benzetir. O kişi ki atı tökezlediğinde düşer ancak ahlanıp vahlanmak yerine yeniden yola koyulur.

Gençlikte kilit mesele: İyi arkadaş

Allah Resûlü (s.a.v) şöyle buyurmuştur: “Birlikte olduğun iyi arkadaşla kötü arkadaş, **güzel koku** taşıyanla **körükçüye** benzer. Güzel koku taşıyan kimse, ya sana o kokudan verir veya sen satın alırsın ya da güzel kokusu sana ulaşır. Körükçü ise ya (ateşiyle) elbiseni yakar ya da kötü kokusu seni bulur.”⁴

Arkadaşlarımızın sadece söz ve davranışlarından etkilenmeyiz. Huylar da birbirine geçer. Bir arada bulunan insanların tabiatları birbirine benzemeye ve onlar gibi olmaya başlar. İnsan bunun farkına bile varamaz. Bakışla bile etkilenme olur. Çünkü bir insanın yüzüne bakmakla bile etkileşme gerçekleşir. Râgıb-ı İsfahânî; “Aynı ortamı paylaşan kimselerin ahlâk olarak etkilenmeleri sadece söz ve fiille olmaz. **Bakışla bile** etkilenme olur. Çünkü belli bir kişinin suretine bakmak, bakan kimse ile bakılan kimsenin ahlâkları arasında bir etkileşime yol açar.” buyurur. Yani dinî ve ahlâkî hassasiyetleri olmayan arkadaşlarla sürekli birlikte olduğumuzda, Allah’a isyan etmesek bile, kalbimizin katılaşmasına yol açabiliriz.

İyi bir insan olarak değerlendirdiğimiz arkadaşımızın yanında iken, örneğin namazları onunla iken kaçırıyor muyuz? Onunla iken **namazlar kaçıyor, kötü alışkanlıklara** yelken açıyorsak, arkadaşımızın bizi kötü etkilediğini anlayabiliriz. Zamanla biz de arkadaşımızın rengine boyanarak kötü işler yapmaya başlayabiliriz.

Ebu Zer (r.a.) Hazretleri “Yalnızlık kötü arkadaştan, iyi arkadaş da yalnızlıktan iyidir.” ve **Halit bin Saffan** Hazretleri “İnsanlar arasında en acizi dost bulamayanlardır, bundan daha acizi bulunduğu dostu kaybedendir.” sözüyle dikkatlerimizi iyi arkadaş üzerine çekmişlerdir.

⁴ Buhârî, ez-Zebâih

Gavs hazretleri (k.s), tövbe alan birkaç kişiye hemen tövbelerinin akabinde şu kısa sohbette bulunmuştur: “Bakınız, tövbe aldınız. Tövbenizi bozacak kötü fiillerde bulunmayın. **Bir insan üç gün kumarbaz** ile gezerse kumarbaz olur, bir insan üç gün **sarhoş** ile gezerse sarhoş olur, bir insan üç gün **hırsız** ile gezerse hırsız olur, bir insan üç gün **evliya** ile gezerse evliya olur. Kendinize dikkat edin; biz de size dua edeceğiz.”⁵

Örnek almamız gereken Gençler: Asr-ı Saadet Gençleri

Hz. Peygamber (s.a.v) buyurmuştur ki:

“Size hayırlı gençleri tavsiye ederim. Çünkü onların kalbi daha incedir. Allah beni doğrulukla ve müsamahayla gönderdi. Bana gençler yanaştı, ihtiyarlar muhalefet etti.”⁶

Hicret esnasında on yedi yaşında ⁷ olan ve Hz. Peygamber’in vefatına kadar geçen zaman dilimi içinde gençliğinin baharında olduğu anlaşılan Muaz b. Cebel’e (r.a.) Allah’ın Rasûlü (s.a.v), yemin ederek kendisini sevdiğini söylemiş ve arkasından da bazı tavsiyelerde bulunmuştur.

Sa’d b. Ebî Vakkas’ın kardeşi Umeyr (r.a) gibi bazı gençlerin şehitlik mertebesini şiddetle arzuladıklarını görüyoruz. O, Bedir Savaşı’na giderken Hz. Peygamber’den (s.a.v.) gizleniyordu. Bunu gören ağabeyi, niçin gizlendiğini sorunca, Hz. Peygamber’in kendisini küçük olduğu gerekçesiyle geri çevirebileceğini, oysa şehit olmayı arzu ettiğini söylemiş ve gerçekten de adı geçen savaşta on altı yaşında iken şehit edilmiştir. ⁸

Osman b. Talha (r.a.) Hudeybiye sonrası Hz. Peygamber’e (s.a.v.) Müslüman olmak için geldiğinde, daha gençliğinin baharındaydı. Babası Talha b. Ebî Talha ise en tehlikeli İslâm düşmanlarındandı.

Talha b. Ubeydullah (r.a.) Müslüman gençliğin önde gelen simalarından biri iken, annesi Sa’be, müşrikler adına oğluna işkence yapıyordu.

⁵ Son Nefeste İman, Hüseyin Okur, s. 78.

⁶ Semerkand Aile Dergisi, S. Saki Erol, Gençlik Nimeti, Şubat 2010

⁷ İbnu Hacer, a.g.e., II, 427.

⁸ El-Vâkidî, Muhammed b. Umeyr, Kitâbu’l-Meğâzî, London, 1966, I, 21.

İlk Müslümanların çok büyük bir çoğunluğunu gençlik kesimi oluşturmaktadır. En nüfuzlu ailelerin, en nüfuzlu soyların gençleri Müslüman olmuşlardı. Biz Hz. Peygamberin (s.a.v) kutlu davasında destek olan ve onu yalnız bırakmayan gençlerden bazı simaları burada zikredeceğiz.

Hz. Ali (r.a.) Müslüman olduğunda on yaşlarındaydı. İslâm'ın sancaktarlığını yaparken, Fahr-i Âlem'in (s.a.v.) hicretinde O'nun yatağına yatarak canını feda etmeye hazırlanırken bir gençti. O genç, risaletten sonra velâyetin sultanı, mana âleminin ummanı oldu.

Talha b. Ubeydullah (r.a.) da Hz. Peygamber döneminin önemli gençlerinden biridir. Özellikle Uhud Savaşı'nda Hz. Peygamber'i bütün gayretleriyle koruması ve kendi vücudunu ona siper etmesiyle dikkat çeken Talha (r.a.) on dört veya on sekiz yaşlarındaydı.

Enes b. Mâlik (r.a.) anlatıyor:

“Ebû Talha (r.a.) Uhud Savaşı günü Resûlullah'ın (s.a.v.) önünde durmuş, müşriklere ok atıyordu. Resûlullah da (s.a.v.) onu kendisine siper edinmişti. Ebû Talha (r.a.) güzel bir atıcıydı. Her bir ok atışında Resûlullah (s.a.v.) okunun nereye düştüğünü görmek için bedenini onun bedeninin ardından çekiyordu. Ebû Talha ise ayağa kalkarak ve göğsünü genişleterek şöyle diyordu:

- Anam babam size feda olsun yâ Resûlullah! Ardımdan ayrılmayın ki, size herhangi bir ok isabet etmesin. Göğsüm sizin göğsünüzün önünde olsun!

Ebû Talha (r.a.) kendisini Resûlullah'ın (s.a.v.) önüne set çekerek ona siper oluyor ve

- Yâ Resûlullah! Ben güçlü, kuvvetliyim. Bütün ihtiyaçların için beni gönder; bana neyi dilersem onu emret, diyordu.”⁹

Bilhassa İslâmi ilimlerde otorite olan ve Kur'an-ı Kerim'i müşriklerin arasında okuyacak kadar cesaretli olan, zayıf fiziğine rağmen küfrün elebaşlarına meydan okuyan genç Müslümanlardan biri, Abdullah b. Mesud'dur. (r.a) İslâm'a girdiğinde on altı yaşındaydı.

Mekke döneminde tebliğ ve irşat faaliyetleri için evini Hz. Peygamber'e (s.a.v) tahsis etmesiyle meşhur Erkam b. Eb'îl-Erkam ise on altı yaşlarındaydı.

⁹ Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, 3/286; İbn Kesîr, el-Bidâye ve'n-Nihâye, 4/27; İbn Sa'd, et-Tabakâtü'l-Kübrâ, 3/506.

Hicret esnasında yirmi yedi yaşlarında olan ve on yedi yaşları civarında İslâm'ı kabul ettiği anlaşılan Hz. Ebu Bekir'in (r.a.) kızı Esmâ (r.anha) ilk Müslümanlardan olma şerefine sahiptir. Peygamberimiz (s.a.v.)'in hicreti için elinden gelen her türlü yardımı yapmıştır.

Yusuf b. Mâcişûn anlatıyor:

“Ben, kardeşimin oğlu ve amcamın oğlu, henüz küçükken, İbni Şihab'a hadis soruyorduk. Bize şöyle dedi: **"Yaşınız küçük diye kendinizi hor görmeyin! Hz. Ömer (r.a) kendisine zor ve karışık gelen bir iş için gençleri çağırırdı, onlarla istişare ederdi. Onların keskin zekâlarından faydalanmak istiyordu."**¹⁰

Yine Asr-ı Saadet'teki cami ve cemaat anlayışı da çarpıcı misallerdendir. Mescid-i Nebevî'nin bir köşesinde bulunan Ehl-i Suffe'deki gençlerin, o çağda Allah'ın dininin yayılmasında ve yaşanmasında büyük katkılar sağlaması dikkat çekicidir.

Kur'an-ı Kerim'e baktığımızda, zulmün karşısında adaletin, bâtılın karşısında hakkın sesi olmuş gençler görürüz. Ashab-ı Kehf'i bilirsiniz. Karanlık ruhlu kral Dakyanus'a karşı iman ve azimle mücadele vererek bir mağaraya sığınmayı, saray zevk ü sefasına tercih eden Ashab-ı Kehf, yedi gençten ibaret idi.

Genç bir köle iken Hak Din'le müşerref olan, bütün eza ve cefalara rağmen “ehad” diye haykırmaktan vaz geçmeyen müezzinlerin seyyidi Hz. Bilal-i Habeşî (r.a.) da bir gençti.

Çok zengin ve narin biri iken, İslâm'la şereflendikten sonra türlü işkencelere maruz kalmış, Uhud'da sancağı taşıırken Rasulullah'ı (s.a.v) koruma uğrunda şehid edilen Mus'ab bin Umeyr (r.a.) da bir gençti.

Yirmi bir yaşında İstanbul'u fethederek Allah'ın Habibi'nin (s.a.v.) övgüsüne mazhar olan Fatih Sultan Mehmed Han, İlâ-yı Kelimetullah uğruna nice fetihler yapan Yıldırım Beyazıd, Yavuz, Kanunî, hepsi birer gençtiler.

Dönüp yakın tarihe baktığımızda Çanakkale'de, 1.Dünya Savaşı'nda nice 15-16 yaşlarında gencimiz şehadete yükseldi, nicesi gazi oldu, nicesi hizmet etti. 15 Temmuz'da 15-16 yaşlarında kaç tane yiğidimiz şehit oldu.

¹⁰ Ebu Nuaym el-İsfehani- Hilyetü'l-Evliya

Asr-ı Saadet'in Genç Hanımları

Hanım sahabilere baktığımız zaman ilk Müslüman hanım Hz. Hatice (r.anhâ) validemiz, kendi istek, irade ve ferasetiyle İslâm'la şerefyâb olmuştur. Daha sonra Peygamber Efendimizin (s.a.v.) kızları: Rukiyye, Zeynep, Ümmü Gülsüm ve Fatıma da Müslüman olur. Diğer taraftan, Hz. Hatice annemizin önceki kocası Atik b. Aiz Abdillâh'tan olan kızı Hind de İslâm'a girer. Yine Hz. Hatice annemizin yeğeni Ümeyme'nin ve kızının ilk Müslüman hanımlardan oldukları rivayet edilmektedir.

Hz. Peygamber (s.a.v.), Kur'ân'ı tebliğ etmekle görevlendirildiği zaman, bu işe akrabalarından başlaması yolundaki ilâhî emri yerine getirirken Safiyye bin Abdil Muttalib ve kendi kızı Fatıma'ya tebliğde bulunması dikkat çekicidir. Safiyye bint Abdilmuttalib'in hem Hz. Peygamber Efendimizin halası, hem de Hz. Hatice annemizin akrabası olmasının O'nun İslâm'ı kabul etmesinde önemli etkisi olduğu söylenebilir.

Hz. Peygamber'in halalarından Abdilmuttalib'in kızları Erva, Atike ve Ümeyme'nin İslâm'ın geldiği devrede yetiştikleri ve Müslüman oldukları rivayet edilmektedir. Peygamber Efendimizin (s.a.v.) İslâm gelmeden önce ölen halası el-Beyza (Ümmü'l-Hakim) bin Abdilmuttalib'in kızları Sa'da bin Küreyz ve Erva bin Küreyz'de İslâm'a girmişlerdir. Ümeyme bin Abdilmuttalib'in kızları Hamne bint Cahş ve Zeynep bint Cahş anneleri gibi Müslümanların yanında yer alırlar.

Peygamber Efendimiz'in (s.a.v.) kızları **Hazret-i Rukiyye, Ümmü Gülsüm ve Fâtıma'nın** (r.anhüm) yanı sıra Hazret-i Ömer'in kız kardeşi **Fâtıma**, Hazret-i Ebû Bekir'in kızları **Esmâ ile Âişe, Nehdiye Hâtun** ve kızı, Hicret esnâsında Peygamber Efendimiz'i (s.a.v.) ilahilerle karşılayan Neccâroğulları'nın kızları, bunlardan sadece birkaç misaldir.

İlk Hanım Şehit: Hz. Sümeyye

Hz. Sümeyye (r. anha), İslam tarihinde Allah yolunda canını feda ederek şehit olan kadınların ilkidir. O hem şehadet mertebesini kazandı, hem de bu kervanın ilki olma bahtiyarlığına erdi.

Sümeyye (r.anha), Ebû Huzeyfe'nin cariyesiydi. Ebû Huzeyfe onu, Yemen'den gelen ve kendisine sığınan Yâsir ile evlendirmişti. İşte büyük sahâbi Ammar bin Yâsir (r.a.) bu evlilikten doğdu.

Bu bahtiyar ailenin her ferdi İslamiyet'i daha ilk zamanlarda kabul etmişlerdi. Akabinde de akıl almaz işkencelere maruz kalmışlardı. Kendilerini koruyacak birinden mahrumdular. Bu sebeple insafsız müşrikler onlara işkencenin en acısını tattırıyor, güneşin en tesirli olduğu bir zamanda kızgın taş ve kumların üzerine yatırıyorlardı.

Bir defasında yine onlara işkence yapıyorlardı. Peygamberimiz üzerlerine geldi. Bütün bu çileye sırf Müslüman oldukları için maruz kalan bu bahtiyar aileyi şöyle müjdeledi:

“Sabredin ey Yâsir ailesi, sabredin ey Yâsir ailesi! Sizin mükâfatınız cennettir. Sabredin ey Yâsir ailesi...”

Yâsir (r.a.) büyük bir teslimiyet içerisinde, sadece öğrenmek için, “Vakit hep böyle mi geçecek, yâ Resûlallah?” diye sordu. Peygamberimiz, “Allah'ım, Yâsir ailesine rahmet ve mağfiretini ihsan et!” diye duada bulundu. Bu, onları teselliye yetmişti.

Aradan birkaç gün geçmişti. Yeterince yaşlı ve bakımsız olan Hz. Yâsir (r.a.) daha fazla dayanamadı. Ruhunu teslim ederek erkeklerden ilk şehit olma bahtiyarlığına erişti.

Hayat arkadaşının şehit olması, kendisinin ve çocuklarının hâlâ gözü dönmüş müşriklerin elinde bulunması, Hz. Sümeyye'yi bir hayli yıpratmıştı. Kendisinin de bu insanlık dışı muamelelere daha fazla dayanamayacağını anlamıştı. Bir gün Ebû Cehil yanına geldi. Ona bir hayli işkence etti. Dininden dönmeye zorladı. Fakat ne yaptıysa onu küfrün karanlığına döndüremedi. Sonunda bu yaşlı kadına hakarete bulundu, “Sen ancak güzelliği hoşuna gittiği için Muhammed'e iman ettin!” dedi. Hz. Sümeyye bu hakarete dayanamadı, Ebû Cehil'e ağır laflar söyledi. Ebû Cehil iyice kudurdu. Elindeki mızrağı bu mübarek kadına saplayarak onu şehit etti.

Burada en büyük örneklerden biri de Hz. Aîşe (r. anha) annemizdir. Hz. Aîşe annemiz en çok hadis rivayet eden hanımdır. Tekrarlarıyla birlikte 2210 hadis rivayet etmiş olan Hz. Âîşe, sahâbe arasında en çok hadis bilen yedi kişiden biriydi. Kur'ân-ı Kerîm'i bütün incelikleriyle anlar ve tefsir ederdi. Arap şiiirini ve soy bilgisi demek olan ensâb ilmini de çok iyi bilirdi. Kur'ân-ı Kerîm'i, hadîs-i şerîfleri, kısaca İslâmiyet'i pek çok insana öğretti. Âîşe validemiz sadaka vermeyi seven oldukça cömert bir kadındı. Yetimlere kucak açar, köleleri azad ederdi. Himayesine aldığı pek çok yetim vardı.

Takvada Örnek: Hz. Rabia (k.s.)

Râbia el-Adeviyye (k.s.) küçük yaşlarda yetim kalır. Basra'daki kıtlık sebebiyle kız kardeşlerinin dağılmasının ardından tek başına hayat sürmeye başlar. Bu esnada zalim bir kişi tarafından altı akçe karşılığında köle olarak satın alınır. Gündüzleri ağır işlerde çalıştırılan Râbia geceleri kendisini ibadete verir. Bir gece ibadet ederken efendisi başındaki ışığın bütün odayı aydınlattığını görünce korkup onu âzat eder.

Râbia hürriyetine kavuşunca hacca gitmeye karar verir. Hacdən sonra Basra'ya yerleşen Hz. Râbia (k.s.) halktan nice insanın hidayetine vesile olduğu gibi birçok üstün kişi tarafından da ziyaret edilmiştir.

Hz. Râbia'nın zühd hareketinin tasavvufa dönüşüm sürecinde önemli bir yeri bulunmaktadır. Hz. Râbia'nın önderliğinde gelişen tasavvufî çizgide korku, kaygı ve hüznün yerine sevgi, ümit ve iyimserliğe ağırlık verildiği görülür. Sûfî müellifler sadece muhabbet ve aşk konusunda değil tövbe, zühd, hüznün, rızâ, tevazu gibi tasavvuf kavramlarının açıklanmasında da Hz. Râbia'nın sözlerine başvurmuşlardır.

Râbia el-Adeviyye (k.s.) ilâhî aşk konusunda şöyle münâcâtta bulunur: "Ey rabbim! Seni iki sevgi ile severim. Sevginin biri benim aşk ve iştihakımdan, diğeri senin sevilmeye lâıyk olduğundandır. Benim aşk ve iştihakımdan gelen sevgim senden başkasını bırakıp sadece senin zikrinle meşgul olmayı, senin sevilmeye lâıyk olmandan gelen sevgim de bana müşahede mertebesini ihsan buyurmuş olmandır. Şu halde hamd ve şükran ne bana mahsustur ne de övülmüş olma ciheti bana aittir. Her iki yönden de şükür ve hamd sana mahsustur."

Hz. Râbia'ya göre birinci aşk olan hevâ sevgisi mümkün olmakla birlikte bir eksikliği içerir. Zira kulun Hakk'ın dışındaki şeylerin kaygısıyla veya herhangi bir menfaat ümidiyle Hakk'ı sevmesi gerçek ilâhî aşk değildir. Gerçek aşk Allah'a aittir. Allah kulu sevmedikçe kulun Allah'ı sevmesi mümkün değildir. Bu sevgide herhangi bir ikilik veya menfaat kaygısı yoktur.

Her devirde hak ve hakikate susamış erkek-kadın genç, günümüzde de fitratının meyline uyarak büyük bir iştihakla iyiyi-güzeli arayış içindedir. Bu arayış, hiç şüphesiz ki gönül erbabı manevi mimarların elinde gerçek olgunluğuna ulaşacaktır.

Geçmişte yaşamış bugün adını andığımız ya da anamadığımız her örnek gencin hamurunda, kâmil bir terbiyeci, ilmiyle âmil rabbanî âlimler ve Allah dostlarının mayası vardır. Onlardaki

fevkalâdeliği, mükemmelliği, her biri gönöl mimarı olan mana âleminin erlerinde aramak gerekir. Bu ince noktayı göz ardı etmek, bir esere hayran olunduğu halde, o eseri meydana getiren sanatkârı görememek, sezememek demektir.

Asr-ı Saadet'te bu manevi otorite bizzat Habib-i Kibriya'dır. Osman Gazi'de Şeyh Edebali, Yunus'da Taptuk Emre, II. Murad'da Hacı Bayram-ı Veli, Fatih'te Akşemseddin hazretleridir.

Her devirde hak ve hakikate susamış gençlik, günümüzde de fitratının meyline uyararak büyük bir iştiyakla iyiyi-güzeli arayış içindedir. Bu arayış, hiç şüphesiz ki gönöl erbabı manevi mimarların elinde gerçek olgunluğuna ulaşacaktır.

Hakiki olan dava her zaman taze ve gençtir. Genç dava ise her zaman ve her yerde genç insanı fethetmeye devam edecek.¹¹

¹¹ Hayat Dengemiz, S. Muhammed Saki Erol